

Seberová E. Alergická rýma. Praha: Maxdorf 2006. 112 stran. ISBN 80-7345-097-6.

Rýma je onemocnění běžné, obvykle ne těžké, proto většinou bagatelizované, etiologicky různorodé. Alergickou rýmou, která je tématem monografie, je postiženo až 25 % světové populace. Její význam zvyšuje skutečnost, že toto onemocnění mění sociální kvalitu života pacientů ovlivňující školní i pracovní výkonnost, ale především, že je jedním z projevů alergické choroby a úzce souvisí s asthma bronchiale. Není proto divu, že se jí dostává pozornosti i od Světové zdravotnické organizace, která se podílí na „iniciativě ARIA“ (Allergic Rhinitis and its Impact on Asthma).

Monografie Ester Seberové, naší populární klinické alergoložky, vychází v edici *Farmakoterapie pro praxi*, neomezuje se však pouze na léčbu alergické rýmy. Na prvních 40 stranách „repetitoria“ si kromě základní charakteristiky alergické rýmy čtenář připomene základní charakteristiku imunopatologických reakcí zprostředkovaných protilátkami IgE a seznámí se se zvláštnostmi alergických reakcí v nosní sliznici. Jedna stránka je věnována genetické podstatě atopické reaktivity. Velmi detailně jsou probrány rizikové faktory, zejména spouštěče alergické rýmy, alergeny. Autorka dále upozorňuje na význam průmys-

lového znečištění ovzduší, výživy, fyzikálních faktorů a podíl mikroorganismů. Pro diferenciální diagnostiku alergické rýmy je významná současná farmakoterapie pacienta. Klinické hodnocení alergické rýmy je navíc shrnuto v přehledné tabulce. Repetitorium pokračuje pojednáním o typech alergické rýmy, vývoji onemocnění, komplikacích a prognóze, a je zakončeno úvahou nad sociálními aspekty, návrhem posuzování pracovní schopnosti a doporučením formy péče o tyto pacienty praktickými lékaři i alergology.

Kapitola *Vyšetření, diferenciální diagnostika* je pojata mezioborově: od vyšetření otorinolaryngologem až k detailnímu přístupu alergologa včetně laboratorních a funkčních testů. Užitečné je pojednání o významu věkového faktoru a přehled diferenciální diagnostiky. Za zvlášť potřebné považuji zdůraznění koncepce systémového charakteru alergické choroby a společného onemocnění jednotných dýchacích cest. Na posledních dvou stránkách upozorňuje autorka na chyby a omyly ze strany pacientů i lékařů, které způsobují, že ne všem pacientům se dostává optimální potřebné péče, jak je ostatně přesvědčivě dokumentováno na čtyřech kazuistikách předchozí kapitoly.

Nejobsáhlejší je kapitola *Farmakoterapie* s přehledem léků a lékových skupin, s návrhem stupňovité terapie alergické rýmy, s upozorněním na zvláštnosti léčebného přístupu k různým věkovým skupinám, těhotným pacientkám a sportovcům. Samostatný odstavec je věnován i alergologické terapii par excellence, hyposenzibilizaci, nyní nazývané specifická imunoterapie nebo alergenová vakcinace. Jistě i z vlastních zkušeností zdůrazňuje E. Seberová mimořádný význam edukace nejen pacientů, ale i lékařů pro úspěšnou léčbu alergických rinitid.

Monografie je doplněna 56 citacemi z recentní naší i zahraniční literatury, přehledem užitých zkratk a podrobným rejstříkem, což umožňuje cílené prohloubení vybraných údajů i snadnou orientaci v textu.

Knihu MUDr. E. Seberové lze doporučit nejen praktickým lékařům. Jistě v ní najdou cenné údaje i jiní specialisté včetně alergologů a klinických imunologů a užitečná bude i pro mediky.

prof. MUDr. Jindřich Lokaj, DrSc.
www.fnusa.cz
e-mail: jindrich.lokaj@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 29. 3. 2007

Petrů V, Krčmová I. Anafylaktická reakce. Praha: Maxdorf 2006. 95 stran. ISBN 80-7345-099-2.

Tato publikace vychází v edici *Farmakoterapie pro praxi*. Editor, MUDr. Jan Hugo, odůvodňuje její potřebu slovy „...ruku v ruce se specializací (v současné medicíně) klesá schopnost, zkušenost i ochota ostatních (tj. kromě specialistů v intenzivní péči) kritické stavy jakkoli řešit“. Autory tohoto díla, určeného především lékařům v běžné praxi, jsou naši přední alergo-

logové, se zkušenostmi nejen klinickými, ale i pedagogickými, zejména při postgraduálním vzděláváním.

Anafylaktická reakce je zde definována jako „akutní, náhle vzniklý a život pacienta ohrožující klinický stav, jehož příčinou je náhlé systémové uvolnění mediátorů žírných buněk a bazofilů“.

V úvodní kapitole jsou připomenuty údaje z imunologie, se kterými se čtenář setkal v pregraduálním i postgraduálním studiu. Kapitola o historii pojednává o vývoji poznání fenoménu anafylaxe, dále je přehledně shrnuta patofyziologie a klinika anafylaxe, následují údaje o častosti výskytu anafylaktických reakcí v zahraničí i u nás a celý oddíl „repetitoria“ je zakončen